

Sygn. akt IV U 87/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Urbańska-Woike
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 7 grudnia 2017 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

SSO Beata Urbańska-Woike

Sygn. akt: IV U 87/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 7 grudnia 2016 r., znak: (...) odmówił A. K. prawa do emerytury pomostowej, bowiem po dniu 31 grudnia 2008 r. nie świadczył on pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2017.664 ze zm.). Organ nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r., ponieważ pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołanie od tej decyzji wniósł A. K., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

A. K., urodzony dnia (...), złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w dniu 18 listopada 2017 r. wniosek o emeryturę pomostową.

(dowód: wniosek o emeryturę pomostową - k – 1-4, plik- I akt ZUS.)

W oparciu o zgromadzone dowody, w tym: świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 2009 r. wystawione przez (...) S.A. (...) Zakład Spółki w G. oraz złożone w 2005 r. dokumenty na potrzeby ustalenia kapitału początkowego, organ rentowy w dniu 7 grudnia 2017 r. wydał zaskarżoną decyzję, którą odmówił mu prawa do emerytury pomostowej.

W toku postępowania o emeryturę pomostową przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 29 lat, 1 miesiąc i 24 dni stażu pracy w szczególnych warunkach. Zakład zakwestionował pracę wnioskodawcy w szczególnych warunkach w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. w (...) S.A. (...) Zakład Spółki w G. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Wymieniony pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach pomostowych.

(dowód: dokumenty w aktach emerytalnych i kapitałowych skarżącego , w tym świadectwo pracy z (...) S.A. (...) Zakład Spółki – k – 5, plik-I akt ZUS.)

A. K. w czerwcu 1975 r. ukończył (...) Szkołę Zawodową w Zespole Szkół Zawodowych Nr (...) w O. w zawodzie mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych. Po zakończonej 3-letniej nauce w Technikum (...) w O. uzyskał tytuł technika mechanika o specjalności budowa maszyn.

Przebieg aktywności zawodowej skarżącego przedstawiał się następująco:

Od dnia 21 października 1975 r. do 26 marca 1976 r. wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w O. na stanowisku ślusarza.

Następnie od dnia 5 kwietnia 1976 r. do 26 lutego 1977 r. świadczył pracę na takim samym stanowisku w (...) G. Zakład (...) w O..

W okresie od dnia 15 kwietnia 1977 r. do 30 czerwca 2009 r. (32 lata, 2 miesiące i 16 dni) pracował w (...) S.A. (...) Zakład Spółki w G..

Zgodnie z dokumentacją zawartą w aktach osobowych pochodzących z tego przedsiębiorstwa, przebieg pracy wnioskodawcy według angaży obejmował chronologicznie następujące okresy:

- od 16 kwietnia 1978 r. rzemieślnik w Lokomotywowni Pozaklasowej w O.,
- od dnia 3 listopada 1980 r. - rzemieślnik specjalista (po odbyciu zasadniczej służby wojskowej),
- od 8 grudnia 1980 r. - starszy rzemieślnik,
- od 1 września 1984r. –ślusarz transportowy ,
- od 12 stycznia 1989 r. - elektromonter środków transportowych,
- od 1 stycznia 1991 r. - mechanik pojazdów trakcyjnych,
- od dnia 16 grudnia 1992 r. - elektromonter sieci trakcyjnej,
- od 1 stycznia 1993 r. - starszy mechanik pojazdów trakcyjnych,
- od 1 stycznia 1995 r. - specjalista mechanik,

- od 1 listopada 1997 r. – starszy specjalista mechanik.

Przy czym, w okresie od 26 października 1978 r. do 10 października 1980 r. A. K. odbył zasadniczą służbę wojskową.

Pracę świadczył na Oddziale N. .

(dowód: kserokopie świadectwa pracy z dnia 30 marca 1976 r. – k – 4, plik-II akt ZUS, kserokopie świadectwa pracy z dnia 10 marca 1977 r. – k -5, plik –II akt ZUS, akta osobowe skarżącego z (...) S.A. (...) Zakład Spółki – k – 22 akt sprawy.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

Prawo do emerytury pomostowej, której domaga się ubezpieczony jest uregulowane w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2015.965 ze zm.). Jest to świadczenie stanowiące element nowego systemu emerytalnego adresowane do pracowników urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, z dnia 4 kwietnia 2012 r., I UK 164/12, uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09). Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49.

Zgodnie z art. 4 cyt. ustawy, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) **po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;**
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei po myśli art. 49 cyt. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku (art. 3 ust 1.).

Wykaz prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze określają załączniki nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Natomiast prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (art. 3 ust. 3 ustawy).

Analiza cyt. przepisu art. 49 prowadzi do wniosku, że w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadzono wymaganie, aby wnioskodawca spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13).

Literalne brzmienie art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie budzi wątpliwości. Również stanowisko Sądu Najwyższego i sądów powszechnych jest w tym zakresie jednolite. „Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów - art. 3 ust. 1 ustawy lub o szczególnym charakterze - art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych”. W konsekwencji osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Brak jest zatem podstawy prawnej do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – obecnie nie może być tak kwalifikowany (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 września 2013 r., sygn. akt III AUa 155/13 lub np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt III AUa 1531/13, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2014r., III AUa 1045/13).

Sąd Okręgowy podziela argumenty judykatury w tym zakresie i aprobuje zaprezentowane tamże poglądy prawne.

Ponadto, zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 cyt. ustawy, składki na FEP opłaca się za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

2) wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3.

Obowiązek opłacania składek na FEP za pracownika, powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tych prac (ust. 2).

W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji.

Po pierwsze, organ rentowy zasadnie twierdził, że za sporny okres zatrudnienia, to jest od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach pomostowych. Pracodawca bowiem dokonuje takiego zgłoszenia na drukach ZUS ZSWA do dnia 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok. Wówczas w przypadku wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do ZUS w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku. W sprawie wnioskodawcy taka sytuacja nie miała miejsca.

Do drugie, co jest istotniejsze, pomimo legitymowania się przez wnioskodawcę ponad 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach (29 lat, 1 miesiąc i 24 dni) w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dział VIII, poz. 13), nie spełnił on przesłanki z art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych ani z art. 4 punkt 6.

Analiza drogi zawodowej odwołującego przeprowadzona na tle zgromadzonych w sprawie akt osobowych wnioskodawcy wskazuje, że w (...) Zakład (...) w O. wykonywał on prace na stanowisku: rzemieślnika, mechanika pojazdów trakcyjnych, specjalisty mechanika, czy starszego specjalisty mechanika. Żadne jednak z tych stanowisk nie jest wymienione w załączniku nr 1 ani nr 2 ustawy pomostowej, jako kwalifikujące ubezpieczonego do szczególnych warunków zatrudnienia w rozumieniu jej art. 3 ust. 1 i 3.

Załącznik 2 – zgodnie z art. 3 ust. 3 cyt. ustawy, zawiera zamknięty katalog 24 prac w szczególnym charakterze, których wykonywanie stanowi jedną z zasadniczych przesłanek do przyznania emerytury pomostowej na podstawie art. 4 tej ustawy.

Co do prac odnoszących się do zawodów wykonywanych w kolejnictwie wymienia się: prace maszynistów pojazdów trakcyjnych i kierowników pociągów, oraz prace bezpośrednio przy ustawianiu drogi przejazdu pociągów i pojazdów metra. Powyższe stanowiska zatem bez wątpienia nie odpowiadają tym, na których pracował skarżący. W konsekwencji odwołujący nie spełnił także przesłanki o jakiej mowa w art. 49 pkt 3 ustawy pomostowej.

Podkreślenia wymaga, że prawo do emerytury określone w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych ma charakter wyjątkowy – przede wszystkim z uwagi na możliwość nabycia świadczenia z tego tytułu we wcześniejszym, aniżeli podstawowy wiek emerytalny. Skoro zaś jest to prawo o charakterze wyjątkowym, przesłanek jego nabycia nie można interpretować zawężająco, ani rozszerzająco. Szczególnego podkreślenia wymaga, że przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2012 r., III AUa 252/12).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił wnioskodawcy odwołanie jako bezzasadne.

/-/ SSO Beata Urbańska-Woike